



KRANJSKI ZVON

ŽUPNIJSKI LIST ZA KRANJ IN OKOLICO.

Izdaja: mestni župni urad v Kranju.
Izhaja zadnji teden v mesecu.

L. 1932. Št. 10.

Posamézna šteV.2 Din.

„Jeftin život“

V beogradski ječi sem bil skupaj z vseučiliškim profesorjem dr. Dragoljubom Jovanovićem, ki mi je večkrat razlagal srbsko zgodovino in srbske kulturne in socialne razmere na jugu.

Med drugimi mi je oskrbel tudi svojo knjigo, oziroma večjo brošuro z naslovom: „Kult rada“, to je: kult dela. In v tej brošuri je prvi članek z naslovom: „Jeftini životi“ — cenena življenja. Res zanimiv članek, v katerem sem si podčrtal nekatere značilne stavke, kakor slede:

„Kod nas so ljudski životi jeftini.“

„Vsi moramo umreti, a vsi radi živimo. Treba je, da se najde formula uspešnega življenja. Povsod v svetu iščejo to magično formulo, a zdi se, da smo Jugoslovani najdalje od nje. Zato tako morimo sami sebe in eden drugega. Za to človek in ljudsko življenje tako malo znači pri nas.“

Če imamo pred očmi to osnovno črto našega značaja, postaja jasno, zakaj se človekova osebnost tako malo spoštuje.“

Ko sem bil še mal deček, pa sem nekoč poslušal svojega očeta, ki je pripovedoval svoje skušnje pri vojakih. Med rekruti je bil tovariš, ki je bil bolj neroden. Pri vaji na vežbališču mu je padla puška iz rok in se je nekoliko poškodovala. Nadut nemški hauptman je ubogega reveža nahrulil sledeče: „En „gever“ je več vreden, kakor ti. Vojjaški „gever“ stane 50 goldinarjev, takega fanta kot si ti dobimo pa za 5 krajcarjev, kolikor stane poštna znamka, ki jo je treba nalepiti na pismo, v katerem pišemo po njega. Bolje je torej, da ti pogineš, kakor da se pokonča vojaški „gever!“

To je mnenje surovega militarista, ki nima ne srčne kulture pa tudi morale ne! Ta srčna surovost je posebno bohotno pognala med vojno. Človeško življenje pri nekaterih ni imelo nobene cene. Za svoje so se pač bali in dobro skrbeli, a življenja drugih niso mnogo cenili. Sami so se dobro „dekali“ par kilometrov za bojno linijo, druge so pa pošiljali kakor ubogo živino v klavnico!

Bilo je v Galiciji! Vojaki niso več dni dobili nobene hrane. Mimo sestradanega regimenta slovenskih Janezov pripeljejo visoko obložene vozove komisa. Vojak je mimogrede izmaknil iz voza štruco komisa, da uteši svojo lakoto. Hauptman je to opazil in je nesrečnega moža ustrelil s svojim revolverjem pred vso kompanijo. Mož je pokleknil pred poveljnika in ga s sklenjenimi rokami prosil: „Imejte usmiljenje z menoj, poročen sem, imam doma ženo in več

malih otrok.“ A prostaško srce ni imele nikakega usmiljenja, za štruco komisa je brez srca ustrelil pred vsemi možmi poročenega moža, družinskega očeta!

Nekoč sem bral, da je prišel k turškemu sultanu benečanski umetnik, ki je sultanu kazal svojo sliko, kjer je naslikal umor Janeza Krstnika. Sultan pravi: „Lepa slika, le eno napako ima. Umetnik se začudi, kje bi bila na sliki kaka napaka. Sultan pravi: „Vi ste naslikali na vratu, kje rje odsekana glava, kar gladko mesto, a temu ni tako; če se odseka glava, ni vrat gladko odsekan. Ker je umetnik nad tem dvomil, je sultan poklical bližnjega služabnika in mu ukazal, naj prinese sabljo. Ves trepetajoč prinese sluga sabljo in sultan mu je kar v svoji sobi odsekal glavo, da je pokazal, kako odleti glava in kako se muskulatura skrči pri tej priliki . . .

Take so bile turške metode, ki se evropskim in vsaj nekoliko kulturnim ljudem zde nekaj strašnega, a turčinu je bilo to nekaj vsakdanjega, kakor da bi kuri odsekal glavo.

Vojne in poveljne razmere so med evropskimi narodi zelo pokvarile moralno mišljenje in med ljudmi, ki so se nad 4 leta klači, je zelo padlo spoštovanje do človeškega življenja. Radi tega se množe poboji, pokolji, pretepi, atentati, pobijajo se politični nasprotniki na cesti, na shodih, obsojajo se na smrt ljudje drugačnega političnega prepričanja, kakor največji hudodelci. „Kar pobiti jih“, tako se glasi neredko parola podivjanega človeštva.

Izraz te mentalitete je tudi preganjanje političnih nasprotnikov, ljudi, ki si svet malo drugače predstavljajo, kakor oni, ki imajo trenutno moč in oblast v rokah. Na cesto naj gre, magari v smrt, v pomanjkanje: oče z družino, uradnik, učitelj, delavec . . . ! Zakaj pa ima to predrznost, da ima in da hoče imeti svoje mnenje! To je prizor, ki se v tej ali drugi obliki pojavlja skoro po vsem svetu!

Treba je, da se svet že iztrezni! Da ne bo sam sebe uničeval! In če hočemo te razmere v Evropi izboljšati, je predvsem treba, da se dvigne po vojski tako padla srčna kultura, morala, spoštovanje do osebnosti in človeškega življenja.

Človeško življenje ima neprecenljivo vrednost! Kdo bi dal svoje življenje za premoženje vsega sveta?! Vsak človek svoje življenje više ceni, kako ves svet. In kakor jaz, tako moj bližnji! Če je meni moje življenje več vredno, kakor ves svet, je tudi življenje mojega bližnjega ravno

toliko vredno in ga moram ravno tako visoko ceniti, kakor svoje.

Pravo mnenje o veličini človeškega življenja daje pa le resnično krščanstvo, ki uči, da je življenje večno, da človekova vrednost ne izvira toliko od vrednosti telesa in telesnega življenja, ampak od neumrjoče duše, ki je po svoji naravi podoba božja. Za te neumrjoče duše je umrl na križu sam Sin božji. Tako dragocena je v očeh Boga človeška duša, da je poslal na svet in na križ svojega lastnega Sina. Kdor to ve in kdor to živo veruje, ta ceni človeka, kot otroka božjega, njegovo dušo kot Bogu podobno stvar, za katero je umiral Odrešenik, ta ljubi v Bogu bližnjega — kakor samega sebe. — Kdor pa krščanstva ne pozna in se po njegovih naukih ne ravna, ta pa ljubi samo svoj jaz, le svoje življenje in mu ni mar, če pogublja druge, drugim jemlje osebno čast, življenjsko eksistenco in celo življenje!

Več živega krščanstva, več krščanske morale, pa bo v svetu več osebnega spoštovanja, več smisla za veličino življenja, pa ne bo več naš život „jeftin“.

Požrtvovalna ljubezen.

Nekje je prišlo do uradniških redukcij. S strahom in trepetom so pričakovali uradniki na to, kdo pride med one nesrečnike, ki bodo morali pustiti svoje mesto in oditi s trebuhom za kruhom. Največji reveži so bili pač oni, ki so bili poročeni. Cele noči niso nekateri prespali v skrbi za družino in za vsakdanji kruh. Saj pač sijajne plače noben ni imel, a životari se pa le v skromnih razmerah! In prišel je oni dan, ko so izvedeli imena onih, ki morajo zapustiti skromno službeno mesto. Med drugimi je bil tudi uradnik z večjo družino, s samimi malimi otroci. Na cesto z družino . . . ! Kako strašna mora biti taka misel . . . !

Med onimi, ki so pričakovali redukcije, a ni bil reduciran, je bil tudi samski uradnik. Temu se je kolega z družino silno smilil. In kaj naredi? Gre k svojemu šefu in mu pravi: „Jaz sem samec, ni lahko biti brez službe, a se bom že kako pretolkel skozi življenje. N. N., moj kolega ima družino, gospod šef, ali bi bilo mogoče redukcijo tako urediti, da mene reducirate, moj kolega z otroci pa ostane v uradu?“ Šef je bil s tem zadovoljen in poročeni uradnik je ostal, mesto njega pa je šel na cesto njegov samski kolega.

To je požrtvovalna ljubezen! Da bi bilo kaj več takej!

Bilo je v neki tovarni. Lastnik naznani delavstvu, da bo prisiljen radi gospodarske krize odpustiti večje število delavcev iz službe. Kdo bo šel na cesto? Bili so že določeni oni, ki bodo odpuščeni iz službe. Pa se zbero delavci in store skupen sklep: „Vsi ali nobeden! Zmanjšajmo število delavnih ur in tako bodo mogli ostati vsi delavci v službi.“ Ta predlog so stavili tovarnarju, ki ga je tudi akceptiral in tako so ohranili vsi delavci skromen zaslužek.

Tudi to je bila lepa gesta od strani delavstva!

Mož je bil že več mesecev brezposeln. Žena pa je morala v predilnico, da je toliko zaslužila, da družina ni umirala lakote. Bilo je pet otrok že pri hiši. In prišel je šesti v družino. Ko je ležala uboga mati v postelji, je prišlo vseh pet otrok iz šole, najmanjši iz otroškega zavetišča. Vsi so bili presenečeni, ko so zagledali v zibelki novo sestrico. Najstarejši, osemletni deček, pa je začel jokati in je v joku izustil: „Ah, že zopet eden več, ki hoče jesti kruh . . .“ Jokati je začela tudi uboga mati. Zopet eden več, ki hoče jesti kruh, ki ga ni pri hiši . . . ! Mali otroci

se stegujejo na posteljo in prosijo: „Mama kruha“! Uboga mati jih tolaži, naj počakajo, da pride domov oče, ki je ta dan pomagal pri bližnjem kmetu, da bi dobil kruha za družino. A otroci ne znajo molčati, ne znajo čakati! Joka-jo okrog matere in mati sama lačna joka v postelji.

Dobra krščanska babica, ki je vse to gledala, je oskrbela mater, na to pa šla po okolici od hiše do hiše in prosila za ubogo mater, za lačne otroke. Pa so dali skoro vsi! Kmetje živili, drugi denarja in družini je bilo pomagano in tudi najmanjši je dobil kruha . . .

Kaj bo letošnja zimo?!

S strahom mislim na to, kako bomo letos pretolkli zimo z vsem, kar bo ona prinesla!

Večje število profesorjev in uradnikov je reduciranih ali prezgodaj upokojenih. Slovenska javnost — kar je poštene — jih ne sme pustiti na cesti!

Brezposelni že sedaj trkajo v velikem številu na vrata! Vsem bo treba oskrbeti vsaj kruha!

Revežev je vedno več . . . !

Tudi na kmete že prodira pomanjkanje!

A zaupajmo v božjo pomoč in v požrtvovalnost krščanske ljubezni!

Žalibog so tudi taki ki odjedajo bližnjemu službo in kruh, bilo bi pač čudno, če bi tudi takih v našem narodu ne bilo! A požrtvovalnost je tudi velika med dobrim, krščansko mislečim narodom. In čim več je potrebe in bede, tembolj naj raste tudi požrtvovalna ljubezen!

Dobrodelni vestnik.

Pri zadnji seji Vincencijeve družbe se je sklenilo, da se za letošnja zimo naroči en vagon koruze, ki se bo razdelila med reveže. Koruzo smo že naročili.

Letošnja zimo bo najbrž še slabše, kakor je bilo lani! Brezposelnih bo najbrž še več, revežev gotovo še večje število. V denarju Vincencijeva družba ne bo delila podpor, razen v posebnih slučajih, pač pa bo delila koruzo oziroma koruzno moko med potrebne. Po okolici Kranja zbirajo članice Vincencijeve družbe živila, ki se bodo delila res najpotrebnejšim. Kmete prosimo, da prispevajo po svojih močeh v ta namen posebno krompir in pa tudi druga živila. Meščane pa prosimo, da v gotovini prispevajo po možnosti v kritje stroškov, ki jih bo imela Vincencijeva družba z nakupom in z mletvijo. Darove sprejemajo vse članice Vincencijeve družbe, pa tudi župni urad. V ta namen se bo ob priliki pobiralo tudi v cerkveno pušco.

Za zimo je Vincencijeva družba kupila tudi 20 klafter drv, ki se bodo po potrebi razdelila.

Kakor se sliši, hodijo nekateri iz kranjske župnije prosit v tržiško župnijo in obratno iz Trziča jih pride precej tudi v Kranj. Ker v Kranju najbolj poznamo, kdo je potreben in kdo ne in istotako tudi v Trziču najbolj poznajo svoje, ki so v potrebi; in ker se v Kranju in v Trziču po možnosti mnogo stori za reveže, za to prosimo, da nihče iz naše župnije ne hodi nadlegovat v Trzič in obratno iz Trziča ne v Kranj. Vsaka župnija naj po možnosti oskrbi svoje župljane, ki so v potrebi. Tisti romarji iz mesta v mesto po večini niso med najbolj potrebnimi in tudi pogosto ne najbolj vredni.

V letošnji zimi privatna dobrodelnost najbrž ne bo kos vsem potrebam. Vse, ki pridejo v stisko, opozarjamo, da je domovinska občina dolžna skrbeti za svoje reveže. Vsakdo, ki je v veliki potrebi, naj se obrne na občino, kjer ima domovinsko pravico. Če bi občina ne hotela dati

nikake podpore v resnični potrebi, se je treba obrniti za posredovanje na politično oblast, to je na sresko načelstvo s prošnjo, da vpliva na občino, da pomaga svojemu občanu.

Junak katoliškega prepričanja.

Po nemških časopisih posnemamo. Pred par leti je umrl v nekem industrijskem kraju avstrijske Štajerske monter Henrik Exner. V dnevih prevrata je postal pravi mučenik svojega prepričanja. Skoro četrto stoletja je delal pri isti tvrdki, ki ga pa v dnevih revolucije ni mogla ščititi, ko so socialni demokratje Exnerju stivali zahtevo: „Ali izstopi iz katoliškega delavskega društva in krščanske strokovne organizacije ali pa moraš zapustiti delo!“ V vsem kraju — dogodek se je pripetil v Hilm-Kematenu na Nižje Avstrijskem — ni bilo kruha za Henrika Exnerja. Tako velik je bil strah pred socialdemokratskim terorjem. Exner je ostal zvest svojemu prepričanju, zapustiti je moral svojo ženo in pet otrok in se podati po svetu iskat zaslužka. Po dolgem iskanju je našel kruh in delo pri nekem malem mojstru. V letih brezmejnega socialističnega terorja je bil Exner trden steber katoliškega delavstva na Štajerskem in predsednik katoliškega delavskega društva v Kapfenbergu. Okrog njega se je zbiralo katoliško delavstvo doline reke Murice, dokler se končno niso razbile suženjske verige socialističnega terorja. Kot odlični bojevniki svojega katoliškega prepričanja je Exner pred kratkim umrl.

Po njegovi smrti je prišlo v javnost pismo, katero je Exner pisal nekemu katoliškemu časnikarju in ki ima sledeče besedilo, znamenje stanovitnosti katoliških delavcev v boju:

„Ker sem deloval pri krščanskem delavskem gibanju in ker se nisem hotel rdeče organizirati, so rdečkarji zahtevali mojo odslovitev. Moral sem s svojo ženo, s svojimi petimi otroci in priletnimi starši svoje žene oditi po svetu. Nič mi ni koristilo, da sem v tovarni zvesto služil 24 let. Tudi moj oče je bil 42 let pri tvrdki in moj tast 35 let. Vsega tega niso upoštevali. Tovarniški uradniki, ki so bili prej nemški svobodomselci, so po prevratu prestopili k rdečkarjem in niso imeli poguma, da bi mi pomagali do pravice. On, ki je svoj čas sam težko delal v skruti delavnic v Nazaretu, me pa ni nikoli zapustil. Zopet sem našel delo. Še boli rana, vendar pa nimam v srcu nobenega sovraštva, temveč molim za tiste, ki so drugečnega prepričanja, da bi se osvobodili jarma krivih voditeljev, ki ne poznajo niti miru niti prijateljstva, čeprav imajo te besede še tako pogosto na jeziku. V dejanju kažejo te ideale samo še krščanska strokovna društva.“ — Mučenik svojega prepričanja si je v tem pismu postavil pač najlepši spomenik.

Župnija Kranj.

Oznanila za september.

Oznanila za oktober.

Rožnivenška pobožnost se vrši v oktobru ob nedeljah pop. ob 14:30 uri, ob delavnicah pa ob 18. uri. Moli se rožni venec in litanije M. B.

1. **se prične** zadnja delavniška sv. maša ob 8. uri. Zvečer ob 6. je rožnivenška pobožnost v rožnivenški cerkvi.

2. **XX. ned. po bink, prva ned. v mesecu, rožnivenška ned.** Ob 6. mesečno sv. obhajilo za moške,

sv. maša ob 6. z blagoslovom, ob 10. z dvema blagoslovoma, peta sv. m. v rožnivenški cerkvi. Po 10. sv. m. je darovanje za rožnivenško cerkev. Pop. je shod za deklinšo Mar. družbo.

4. **Sv. Frančišek Seraf.**, po 6. sv. m. vesoljna odveza za III. red.

7. **Prvi petek v mesecu**, ob 6. m. z blagoslovom.

9. **XXI. ned. po binkoštih, slovesno praznovanje posvečevanja cerkva**, ob 6. sv. m. z enim in ob 10. slovesna sv. m. z dvema blagoslovoma. Ob 10. gre po pridigi procesija okrog župne cerkve. Pop. po lit. je shod za žensko Mar. družbo.

16. **XXII. ned. po binkoštih**, ob 10. opravilo na Pungratu.

18. **Sv. Luka**, ob 7. sv. m. na Premskovem.

21. **Sv. Uršulu**, ob 5:45 kratek nagovor in na to pri altariju sv. Uršule sv. maša za umrle člane bratovščine sv. Uršule.

33. **XXIII. ned. po bink., misijonski praznik**, ob 6. se izpostavi sv. R. T. in ostane do končane 10. sv. maše izpostavljeno. Ta dan se v puško pobira za katoliške misijone Kdor ta dan prejme sv. zakramente in moli za spreobrnjenje nevernikov, prejme pop. odpustke, ki se morejo nakloniti tudi dušam v vicah. Ta dan naj verniki posebno molijo za katoliške misijone. Pop. je ura molitve za misijone.

28. **Sv. Simon in Juda, ap.**

30. **XXIV. ned. po binkoštih, praznik Kristusa Kralja**, sv. m, ob 6. in 10. z dvema blagoslovoma. Pop. je shod za III. red.

31. **Vigilija k prazniku vseh svetnikov**, strogi post.

Razno.

Cerkveni sedeži. Letnina se pobira od 2. do 15. oktobra. Letni prispevek za sprejete sedeže znaša Din 15.—, za nesprejete pa Din 30.—. V nedeljo 16. oktobra se vrši dražba za izpraznjene sedeže, kakor se posebe oznani.

Tat v rožnivenški cerkvi se je zopet oglasil in je polomil nabiralnike. Že lansko leto je parkrat pokvaril pušce, letos je povovno začel to delo.

Tudi za nas primerno naredbo je izdal sv. oče papež Pij XI. za cerkve v Rimu glede sveč, ki se prižigajo pred raznimi svetniki. Odredba se glasi: „Vsa stojala za „obljubljen“ sveče naj se odstranijo, ker vzbujajo sum praznoverja, ker se dim takih sveč oprijemlje sten in ker tudi v zdravstvenem oziru ni dobro, če se dan na dan kvari zrak. Mesto takih sveč naj dajejo verniki miloščino, ali pa naj naroče, da se opravijo sv. maše. Pri nas je pred kipom Male Cvetke vedno polno gorečih sveč, ki so okolico že vso osmodile. Parkrat je že začelo tam goreti in je omarica za kip že vsa ožgana. Verniki naj mesto teh sveč darujejo za okrašenje tega kipa v pušco, ki je tam nastavljena, ali pa naj darujejo sv. maše v svoj namen in v čast Mali Tereziji.“

Išče se Rajgelj Minka oziroma njen sin, rojen v Metkoviču pred okroglo 38 leti. Minka Rajgelj bi bila stara okrog 61. let. Kdor bi kaj vedel o teh dveh, če sta živa in kje bivata, naj blagovoli sporočiti v župni pisarni.

Ženini in neveste naj pridejo na zapisnik in k nauku le ob torkih in sicer točno ob 5. uri. Vsled obilnega dela v župni pisarni ni mogoče vsakega zaročenca posebe sprejemati in ga posebe poučevati. Kak teden je po 6 zaročencev, če bi vsakega posebe moral poučevati za zakon, potem bi skoro ničesar drugega ne mogel storiti. Ljudje prihajajo in odhajajo v pisarno, treba jih je sprejemati in

ni mogoče od strank zahtevati, da bi čakale po eno uro ali še več na ženina in nevesto, ki bi med uradnimi urami prišla na zapisnik in k izpraševanju. Da torej delo v župni pisarni ni moteno, radi tega je odločen za ženine in neveste torek. Ob 5. uri naj bo že vsak v pisarni, da je mogoče vsem skupaj podati nauk za poroko. Če pridejo zaročenci kasneje, jih ni mogoče sprejeti isti dan, ker zopet ni mogoče z vsakim začeti posebe. Dosedaj je že 57 parov bllo na oklicih, pomislite, da je to okrog 100 ljudi, če bi moral župnik vsakega posebno poučevati, ne pride s svojim delom nikamor naprej. Pri manjših župnijah, kjer so na leto kake 3 poroke ali tudi 10 in več, je končno vse eno, kdaj kdo pride k zapisniku in izpraševanju, pri nas pa radi obilega dela mora biti red in določen dan in ura za ženine. Včasih je res prav mešno! Nekateri imajo znanje že po par let in še več, pa pridrve kako soboto ali petek zvečer in hočejo z vso naglico kar v dveh dneh vse urediti in se jim naenkrat silno mudi in jim je nemogoče čakati dva dni! Če so čakali dve leti, naj pa še en dan ali dva, da ob rednem času pridejo k zapisniku in izpraševanju.

Našla se je zlata zapestna ženska ura in se dobi v župni pisarni.

V premislek našim fantom in možem. Nedavno je imela Mar. družba za može v mestu Landshut (na Bavarskem) svoj glavni praznik. Ni bila zunanja proslava glavna stvar, marveč poklonstvo božjemu Zveličaru v presveti Evharistiji. Nič manj kot 2000 mož se je razvrstilo k angeljski mizi. Prejeli so sveto obhajilo z največjo pobožnostjo v spodbudo vsemu mestu. Hkrati je bilo 300 mož iz mesta in okolice nanovo sprejetih v kongregacijo. To je bil prizor, da so ga bili angeli veseli. Veselo znamenje za naše versko-hladne čase! Za slavnostnega govornika je bil povabljen kardinal Faulhaber iz Monakovega, ki je znan kot odličen govornik in neustrašen bojevnik za čast božjo.

Zanimivo razstavo bo priredil ob priliki župni urad. Pričeli smo namreč fotografirati one skupine mož in mladeničev, ki postajajo pred cerkvijo med službo božjo. V nedeljo, dne 2. oktobra smo jih že nehaj ujeli v aparat, nekateri se zelo „andohtno“ drže! Ko bo zbirka dovelj velika, pa priredimo razstavo „bogaboječih“ moških pred cerkvijo. Bo prav zanimiva zbirka to!

Župnija Šmartin pri Kranju.

Oznanila.

2. okt. **XX. nedelja po bink. Roženvenka ned.** B. služba zjutraj in ob 9. v farni cerkvi, ob 9. tudi na Bregu, pop. ob 2. ura molitve in litanije.
3. okt. **Sv. Terezija Deteta J.**
4. okt. **Sv. Frančišek Serafinski.** Vesoljna odveza.
9. okt. **XXI. ned. po bink. Spomin posvečenja farne cerkve.** B. služba zjutraj z blagoslovom, ob 9. slovesna peta sv. maša, pop. ob 2:30 pete litanije.
15. okt. **Sv. Terezija,** sv. maša za Mar. družbo.
16. okt. **XXII. ned. po binkoštih.** Božja služba zjutraj v farni cerkvi, ob 9. v Stražišču. Pop. po litanijah shod Mar. družbe.
18. okt. **Sv. Luka evang.**
23. okt. **XXX. ned. po bink. Misijonska nedelja.** Darila v pušico so namenjena za misijone.
28. okt. **Sv. apost. Simon in Juda.**

30. okt. **XXIV. ned. po binkoštih, praznik Kristusa Kralja.**

31. okt. **Post pred praznikom vseh svetnikov.**

Kronika.

Poročeni:

4. sept. **Anton Križnar,** tov. delavec iz Zg. Bitinja in **Valentina Treven,** iz Ovsiš.
4. sept. **Franc Hafner,** hišni posestnik na Gor. Savi in **Ivana Jereb** iz Gor. Save.
11. sept. **Jelovčan Peter,** tov. delavec iz Jesenic in **Ivana Modic,** tov. delavka iz Žirov.
11. sept. **Franc Biček,** tov. delavec iz sv. Lucije pri Tolminu in **Ana Štefelj** iz Most pri Komendi.

Umrli:

Franc Sušnik, posestnik na Gorenji Savi, ključar farne cerkve, umrl dne 12. sept.

Mrliški koledar za mesec oktober.

1. okt. — — —

2. okt. **Marčun Ana,** žene kleparja, Huje 18, roj. 20. julija 2857., umrla l. 1926.

Lombar Ana, učenka, samska, Huje 8; rojena 17. avg. 1909., umrla l. 1926.

Juvan Marija, beračica, Kranj, Gasil. dom, umrla l. 1931.

3. okt. **Zaplotnik Ivana,** delavka, samska, Premskovo 20, roj. 26. jul. 1843, umrla l. 1922.

Brezar Rudolf, čevljarski pomočnik, Huje 17, roj. 14. aprila 1904, umrl l. 1931.

4. okt. — — —

5. okt. **Špacal Silvester,** begunec, vdovec, Premskovo 20, roj. 31. dec. 1838., umrl l. 1918.

Kavčič Aleš, vrvar, vdovec, Kranj, Savsko predmestje 30, roj. 13. jul. 1852, umrl l. 1920.

Puhar Ivana, posestnica, babica, vdova, Kranj 79, roj. 24. maja 1839, umrla l. 1921.

Stergar Frančiška, žena žel. uradnika, Kranj, Kokr. predm. 12, roj. 23. nov. 1883, umrla l. 1922.

Markič Marija, siromakinja, vdova, Kranj 26, roj. jena 14. avgusta 1882, umrla l. 1924.

6. okt. **Eržen Franc,** sin posestnika, Kranj, Kokr. pr. 46, roj. 24. avgusta 1895, umrl l. 1917.

Eržen Marija, delavka, vdova, Premskovo 36, roj. 29. sept. 1853, umrla l. 1925.

7. okt. — — —

8. okt. **Verlič Uršula,** žena delavca, Kranj, Kokr. pr. 51, roj. 20. sept. 1860, umrla l. 1921.

Šipic Ivan, sedlar in posestnik, oženjen, Kranj, Kokr. predm. 10, roj. 30. avg. 1862, umrl l. 1923.

Bedenk Marija, posestnica, vdova, Kranj 100,

roj. 25. jan. 1864, umrla l. 1926.

Grašič Anton, pos. in krojač, Huje 3, roj. 13. januarja 1854., umrl l. 1929.

9. okt. **Kokalj Ivan**, šolski sluga, vdovec, Kranj 96, rojen 30. dec. 1868, umrl l. 1926.

Jakše Bogomil, vajenec, samski, Kranj 61, rojen 2. okt. 1910., umrl l. 1927.

10. okt. **Ozimič Henrik**, sin begunca, Kranj, Kokr. pr. 10, roj. 7. febr. 1909, umrl 1919.

Rozman Simon, posestnik, oženjen, Huje 9, rojen 20. okt. 1858., umrl l. 1925.

Janša Ana, privatna uradnica, samska, Kranj 172, roj. 18. julija 1893, umrla l. 1926.

Krč Uršula, žena šol. sluge, Kranj 114., roj. 9. okt. l. 1856, umrla l. 1926.

Polak Ferdinand, trgovec in posestnik, Kranj 2, roj. 21. aprila 1859, umrl l. 1928.

11. okt. **Kalan Ivan**, sin orožnika v pok., Huje 14, rojen 26. avgusta 1906, umrl l. 1918.

12. okt. **Pleša Franc** delav., oženjen, Britof 55, roj. 4. februarja 1869, umrl 1924.

Grašič Jurij, zidarski delavec, vdovec, Trstenik, roj. 7. aprila 1811, umrl l. 1927.

13. okt. **Maglič Frančiška**, trgovka, omožena, Premskovo št. 76, roj. 24. marca 1863., umrla l. 1917.

Kindl Jakob, trgovec, oženjen, Kranj 175, rojen 7. jul. 1886, umrl l. 1918.

14. okt. **Gams Ivana**, zasebnica, vdova, Kranj 171, rojena 6. okt. 1835., umrla l. 1920.

Cerkovnik Ivan, tapetnik, vdovec, Kranj 29, rojen 27. decembra 1840., umrl l. 1925.

15. okt. **Pirc Olga**, zasebnica, samska, roj. 12. maja 1863., umrla l. 1918.

Jamnik Ljudmila, žena mesarja, Kranj 2, rojena 21. sept. 1900, umrla l. 1921.

16. okt. **Tajnik Beno**, dijak Kranj, rojen 1. junija 1906., umrl l. 1917.

Likožar Ivan, delavec, samski, Premskovo 1, rojen 6. febr. 1845, umrl l. 1918.

Heidrich Marija, vdova, Kranj 88, roj. 3. marca l. 1858, umrla l. 1918.

Crobath Franc, nadporočnik v rezervi, oženjen, roj. 1. jan. 1890., umrl 1918.

Grohan Elizabeta, žena barvarja, Kranj 133, roj. 6. nov. 1853, umrla l. 1922.

17. okt. **Kavčič Vincenc**, kaplan v pok., Kranj 26, rojen 18. jul. 1882, umrl l. 1917.

18. okt. **Novak Alojzij**, sin begunca Štefana, Premskovo št. 3, roj. 20. maja 1906.

Pihler Marija, omož., Premskovo, roj. 12. marca l. 1867., umrla l. 1919.

Sočnik Amalija, omož., Kranj, Kokr. predm. 1, roj. 9. julija 1856, umrla l. 1919.

Malenšek Antonija, posestnica, samska, Kranj 52, roj. 27. maja 1870, umrla l. 1927.

Gogala Viktorija, prodajalka, Kranj 28, roj. 2. januarja 1898., umrla l. 1931.

19. okt. **Bitenc Janez**, posestnik, Huje 17, roj. 3. avg. 1855., umrl l. 1918.

Šubic Antonija, žena krojača, Kokr. predmestje št. 40, roj. 17. jan. 1865., umrla l. 1919.

Kozelj Pavla, žena čevljarja, Premskovo, roj. 31. okt. 1904., umrla l. 1927.

20. okt. **Zupanc Karolina**, zasebnica, samska, Kranj 108, roj. 1. nov. 1851, umrla l. 1918.

Žvab Franc, gimnazijec, Kranj, Kokr. predm. 1, roj. 4. maja 1905, umrl l. 1919.

20. okt. **Jezeršek Anton**, sodni oficijal, Kranj, Kokr. pr. št. 62, roj. 19. jan. 1875., umrl l. 1919.

22. okt. **Goričnik Albina**, zaseb., samska, Kranj, Kokr. predm. 30, roj. 15. febr. 1885., umrla l. 1918.

Sušnik Ivana, kuharica, samska, Premskovo 23, roj. 3. avg. 1873., umrla l. 1924.

23. okt. — — —

24. okt. **Sajovic Franc**, delavec, vdovec, Premskovo 65, roj. 18. dec. 1854., umrl l. 1918.

Urbanček Marija, služkinja, samska, Klanec 28, roj. 1. okt. 1887, umrla l. 1928.

25. **Prebil Ferdinand**, kaplan, Kranj 17, roj. 11. okt. 1889. umrl 1918.

Krč Anton, delavec, oženjen, Klanec 2, rojen 16. maja 1896, umrl l. 1918.

Kern Mihael, posestnik, oženjen, Premskovo 9, roj. 22. sept. 1842., umrl l. 1921.

Krt Anton, posestnik, Premskovo 6, roj. 11. dec. l. 1866, umrl l. 1930.

26. okt. **Eržen Mihael**, državni cestar, oženjen, Kranj, Kokr. predm. št. 37, roj. 5. januarja 1863., umrl l. 1928.

Kalan Marija, udova posestnika, Kranj 24; roj. l. 1858; umrla l. 1931.

27. okt. — — —

28. okt. **Krenner Franc**, posestnik, oženjen, Kranj 101; roj. 30. avg. 1860; umrl l. 1920.

29. okt. **Pollak Marija**, udova trgovca, Kranj 130, rojena 21. nov. 1848, umrla l. 1930.

30. okt. **Šter Ivana**, šivilja, samska, Kranj, Sav. predm. 10, roj. 4. februarja 1884, umrla l. 1918.

31. okt. **Puhar Katarina**, žena kamnoseka, Kranj, Kokr. predm. 53.

Bandič Pavel, črkostavec, Kranj 170, roj. 29. februarja 1902 umrl l. 1930.

Krišper Josipina, zasebnica, Kranj, Kokr. predm. 113, roj. 10. marca, 1851, umrla l. 1931.

Razširjajte Kranjski zvon!

Pokorn Fran.

Kranjski župniki.

Dne 14. marca 1566. se je pritožil zoper kranjsko mestno občino, da mu delajo škodo na pašniku pred župniščem. Tako so se pritoževali že njegovi predniki, a ni uspel. Dne 2. sept. 1569. je kot mestni vikar kranjski plačal 100 tolarjev kot kupnino (Kaufrechtsschilling) vicedomu (že 12./8.) od pristave na Loki, katero je že župnik Matija Operta kupil od Simona Štrukelj 1. 1502. na sv. Aleša dan (16./7.)

Dne 27./5. na praznik vnebohoda Kristusovega 1568. je napravil kupno pismo za vdovo Heleno Voboda glede neke kmetije na Jami. Istega leta dne 8./7.¹ priznava kot vikar kranjski in obenem šmartinski s pismom, da mu je plemič Janez Krist. de Seebach posodil 17 polovic starov ajde, ki jo bo vrnil takoj, ko jo omlati.

Videti je bil delaven, goreč mož, pa dober duhovnik. Iz Šmartina se je preselil v Dob za vikarja o sv. Juriju 1575., kjer se še nahaja l. 1583. Ob vizitaciji 1581.² je imel 1000 obhajancev pa le 32 birmancev. Pravne razmere takrat gotovo še niso bile natanko urejene, kakor tudi ne v Kranju, ker je oglejski vikar tu imel vizitacije, dasiravno je Dob bil že od l. 1518. prideljen ljubljanski škofiji in Kranj že od l. 1507. Bil je Pisanec naddijakon Gorenjske.

L. 1579. meseca junija je bil župnik in škofov komisar tudi na Raki, ko je priporočil 25 letnega Andreja Pisanec za posvečenje v mašnika, — Po l. 1593. ni več sledu o njem.

28. Adam Konrad Glusitsch, ljubljanski škof (2571.—78.)³ ter obenem pravi mestni župnik v Kranju. Rojen v Komnu na Krasu okrog 1524., posvečen v mašnika leta 1547.

Veljal je za skromnega, pobožnega in ponižnega duhovnika. Ko je 1555. nadvojvoda Karol nameraval osnovati komisijo za reformo goriških cerkvenih razmer, je tedanji goriški glavar Vid Dornberški predlagal Janeza Nušiča, župnika v Biljani, K. Glušiča, župnika v Komnu in Nikolaja Reja, župnika v Ločniku, češ, da so vsi na dobrem glasu in lepega življenja.

Proti koncu l. 1570.⁵ ga je nadvojvoda Karol imenoval ljubljanskim škofom. Pismo v italijanskem jeziku od 30. decembra 1570., ki ga je Glušič po svojem imenovanju pisal Kobenclju, je še ohranjeno in lepo osvetljuje njegovo skromnost in ponižnost. Čudi se, da ga je nadvojvoda izbral za tako odlično mesto, ko ima na izbiro toliko izvrstnih in učenih mož. Toda nič manjši ni njegov strah, če se ozira svoje slabotne moči in ž njimi primerja skrb, delo in trud, ki ga bo v sedanjih težavnih časih zahtevala njegova služba, ki presega napor desetih Herkulov.⁴

Naslednjega leta (1571.)⁶ ga je papež Pij V. potrdil. V Ljubljani so ga slovesno sprejeli, tudi luteranski deželni stanovci se niso upali tega čina prezreti.

Svojo škofijo je Glušič našel v žalostnem stanju: v katoliških vrstah le skrajni nered, popolna anarhija, propadanje svetne in redovne duhovščine. Vse to je bila žalostna posledica luteranske agitacije, tedanjih političnih razmer in plemiškega nasilstva, pod katerim je tpelo vse cerkveno življenje.

Glušič za svoje vlade skoraj nikjer ni nastopil samostojno, vse važne odredbe, ki jih je izdal, so se izvršile le na ukaz nadvojvode Karola, ki je prevzel vse varstvo cerkvenih zadev. L. 1572.⁷ je dobil 21./12. Glušič ukaz, naj razveljavi vsako prodajo cerkvenih posestev, ki so si jih bili stanovci polastili in jih začeli brez vednosti in dovoljenja cerkvene, kakor svetne gosposke razpečavati. Jednako se je godilo z beneficiji in bratovščinami, ki si jih je bila luteranska gospoda polastila. Tudi tu je škof Glušič začel s preiskavo, pa povsod je zadel na hud odpor od strani luteranskega plemstva. Minuli sta še 2 desetletji, predno se je

tu izvršil preobrat in je katoliška cerkev dobila nazaj ugrabljene župnije, cerkve in druge ustanove.

L. 1574. je nadvojvoda Karol poslal Glušiča v Gorico, da zajezi prodiranje luteranstva proti meji, pa njegovo poslanstvo ni rodilo zaželjenega sadu. Treba je bilo pozneje še strogih odlokov, da se je krivoverstvo ondi zajezilo.

Škof Glušič je poskrbel tudi, da se je v Gornjem gradu pozidal grajski severni stolp nad mostičem za obrambo in njemu je dal nadvojvoda Karol pravico obsodbe⁸ krone nad Gornjim gradom in na Goričanah dne 15. septem. 1574. v fevd. —

Zlasti se je pobrigal tudi za duhovski naraščaj, zato je podpiral l. 1572. zgradbo jezuitskega kolegija v Gradcu poleg papeža in nadvojvode tudi on. Ondi je študiralo izredno število tudi Kranjcev in veliko število posvečenih duhovnikov priča, da je skušal zadelati velike vrzeli svoje duhovščine.

Škof Glušič je umrl l. 1578.⁹ in je pokopan v Gornjem gradu. Škof Chroen mu je l. 1623. napravil spomenik: črnomarmornata plošča, 76:63 cm velika, ki nam pove, da je Glušič krstil nadvojvodo Ferdinanda II., sina nadvojvode Karola, ki ga je na priporočilo svojega svetnika Janeza Cobenzela, prezentiral ljubljanskim škofom.

Omeniti je še, da se je škof Glušič in župnik kranjski tudi pobrigal, da uredi svoje župnijske zadeve glede „Farovške loke“. To pristavo je l. 1458. prodal cesar Friderik dne 4./1. Tomažu Chrobatu proti temu, da plačuje dačo v urbar. Spadalo je to zemljišče do l. 1461. pod urad Premskovo. Takrat pa ga je cesar 21./3. dejal pod vicedomski urad in določil, da se plačuje vsako leto o sv. Mihaelu pol funta vinarjev temu uradu. Chrobat pa je prodal to zemljišče l. 1477.¹⁰ Ivanu Bidovec s pogojem, da bo plačeval v vicedomski urad 2 marki šilingov, manj 13 vinlašk. denarja in drugo. kar se plačuje v urbar. Ta pa ga je l. 1489. prodal Simonu Štruklju za 75 gld., od katerega je to zemljišče kupil 6./9. l. 1502. mestni župnik Matija Operta za 100 funtov vin. črnega denarja.

Župnik Operta je z dovoljenjem očakovim zamenjal neko drugo zemljišče v Strahinju zato, da bi zemljišče „Farovška loka“ (Niderlagkh) prišlo iz vicedomskega urada in postalo župnijsko. To zemljišče je dobil župnik od grajščaka Jurija Brdskega (de Egk) za zemljišče v Bobovku (Wobouekg) To zemljišče bi moralo priti v vicedomski urad mesto Farovške loke, pa ni. Prisojila nadvojvodskega še ni bilo. Zato pa je naslednik Jurija Brdskega: Ivan Jožef baron Brdski, ki je bil l. 1575. deželni oskrbnik, zaplenil živino, ki se je pasla na Farovski loki, češ, da ni plačana dača od zemljišča. Škof Konrad je zahteval kot mestni župnik živino nazaj in povrnitev davkov, katere je plačal, in kupno ceno 100 gld., katere je moral Glušič še enkrat plačati, seveda neupravičeno.

Prišla je komisija, ki je to zadevo na licu mesta pregledala, dobilo se je tudi nadvojvodsko prisojilo, povrnila kupa cena 100 gld. in vsa druga krivica poravnala.

Dne 10./10. 1572.¹¹ piše nadvojvoda Karol ljubljanskemu škofu Konradu zaradi destine kranjske župnije in mu priporoča, da naj nastavi v Kranju sposobnega vikarja.

Glušič je bil tudi tajni svetnik nadvojvode Karola.

¹ Škof. arhiv, pismo škofu Petra.

² Izv. muz. dr. II., 85 in XIII. 132.

³ Kranjski zvon 1932, št. 6. in 7.

⁴ Podlogar: Rokop. ljublj. škofije.

⁵ Valvazor VIII., str. 666.

⁶ Ljublj. kapit. arhiv f. 162., 5.

⁷ Kap. arhiv. l. c.

⁸ Stegenšek: Gornji grad str. 140. — Ign. Orožen II. b, 21.

⁹ Zbirka Koblarjeva.

¹⁰ Škof. arhiv f. 13/10.